

Terveystenhuollon valvonnasta

6.6.2019

Kirsi Liukkonen

Helena Mönntinen

Valvira.fi, [@ValviraViesti](https://twitter.com/ValviraViesti)

Valvira valvoo valtakunnallisesti jokaisen oikeutta hyvinvointiin, laadukkaisiin palveluihin ja turvallisiin elinehtoihin.

Valviran ja aluehallintovirastojen työnjaosta

Aluehallintovirastot ohjaavat ja valvovat terveydenhuollon ammattihenkilöitä toimialueellaan ja ovat ensisijaisia valvontaviranomaisia toimialueellaan

- Valvira käsittelee terveydenhuollon ammattihenkilön ohjaukseen ja valvontaan liittyvät asiat silloin, kun kyseessä on:
 - periaatteellisesti tärkeä tai laajakantoinen asia
 - epäily hoitovirheestä, joka on johtanut potilaan kuolemaan tai vaikeaan pysyvään vammautumiseen
 - oikeuslääkärin tekemään kuolemansyyn selvittämiseen liittyvä asia
- **asia, joka saattaa edellyttää turvaamis- tai kurinpitotoimenpiteitä**
- asia, jota aluehallintovirasto on esteellinen käsittelemään

Terveydenhuollon ammattihenkilöt

Laillistetut

- oikeus toimia ao. ammatissa; muilla ei oikeutta ole
- oikeus käyttää ao. ammattinimikettä; muilla ei oikeutta ole
- (lääkäri, hammaslääkäri, proviisori, psykologi, puheterapeutti, ravitsemusterapeutti, farmaseutti, sairaanhoitaja, kätilö, terveydenhoitaja, fysioterapeutti, laboratoriohoitaja, röntgenhoitaja, suuhygienisti, toimintaterapeutti, optikko, hammasteknikko)

Nimikesuojatut

- oikeus toimia ao. ammatissa
- myös muut, joilla riittävä koulutus, kokemus ja ammattitaito voivat toimia ko. ammatissa
- oikeus käyttää ao. ammattinimikettä; muilla ei oikeutta ole
- (apuvälineteknikko, jalkaterapeutti, koulutettu hieroja, kiropraktikko, naprapaatti, osteopaatti, lähihoitaja, psykoterapeutti, sairaalafyysikko, sairaalageneetikko, sairaalakemisti, sairaalamikrobiologi ja sairaalasolubiologi)
- (Lisäksi ennen 1.1.2008 koulutetut apuhoitaja, hammashoitaja, jalkojenhoitaja, perushoitaja, kuntohoitaja, lastenhoitaja, lääkintävahtimestari-sairaankuljettaja, mielenterveyshoitaja, mielisairaanhoitaja katsotaan edelleen th-ammattihenkilöiksi)

Julkinen tietopalvelu ns. JulkiTerhikki

- nimi
- rekisteröintinumero
- syntymävuosi
- ammattipätevyys
- tieto ammatinharjoittamisoikeuden rajoittamisesta (rajoitus tiedusteltava erikseen Valvirasta)
- lääketieteen ja hammaslääketieteen sekä farmasian opiskelijat siitä lähtien, kun saavat tilapäisesti toimia laillistetun ammattihenkilön tehtävissä
- *<https://julkiterhikki.valvira.fi>*
- **Huom. Soveltuvuuden arviointi erikseen!**

Toimintayksikköjen omavalvonta

- Työnantaja
- on ensisijainen toimintayksikön ja siellä työskentelevien työntekijöiden toimintaa valvova taho, ja ainoa, jolla on mahdollisuus organisoida toimintansa ja tarvittaessa puuttua siihen reaaliaikaisesti sekä varmistaa palvelujen saatavuus ja asiakas-/potilasturvallisuus ajoissa.

Oma-valvonta

- Useimmissa tapauksissa epäasianmukaisuudet voidaan hoitaa työnantajan toimenpitein, eikä niistä tarvitse ilmoittaa valvontaviranomaisille.
- Tavoitteena on, että sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköissä toteutetaan suunnitelmallista oma-valvontaa, jonka avulla ehkäistään epäasianmukainen menettely, havaitaan epäkohdat ja puututaan niihin viivytyksettä ja tehokkaasti ja näin varmistetaan toiminnan laatu ja potilasturvallisuus.
- On tärkeää, että työpaikan ilmapiiri sallii ja kannustaa puuttumaan ja tuomaan esille mahdollisimman varhaisessa vaiheessa havaitut epäkohdat ja riskit - sekä toimintakäytäntöihin että työntekijöiden toimintaan liittyvät.

Ilmoitusten ja muiden yhteydenottojen perusteella selvitetäviksi otettujen valvonta-asioiden ryhmä

- Apteekkien ilmoitukset pkv-lääkkeiden määräämiseen ja käyttöön liittyvistä epäillyistä väärinkäytöksistä (lääkärit, hammaslääkärit)
- Työnantajien ilmoitukset lisääntyneet; liittyvät mm. hoitohenkilökunnan lääkkeiden, omaisuuden anastuksiin ja päihtyneenä työskentelyyn sekä muuhun epäiltyyn tai havaittuun epäasianmukaiseen toimintaan
- Muilta tahoilta saadut ilmoitukset/tiedot: mm. poliisilta, tuomioistuimilta, työtovereilta, Kelalta, kollegoilta, ”kansalaisilta”...
- Oma-aloitteisesti vireille otetut asiat (esim. tiedostusvälineissä olevien juttujen perusteella)

Milloin syytä tehdä ilmoitus Valviralle

- Silloin, kun on perusteltu syy epäillä ammattihenkilön vaarantavan potilasturvallisuuden, ja kun pitkän aikavälin potilasturvallisuutta ei pystytä varmistamaan työnantajan toimenpitein (=omavalvonnalla)
- Henkilö ei ymmärrä omaa tilaansa, eikä hän ole asianmukaisessa hoidossa, eivätkä työnjohdolliset tai koulutukselliset toimenpiteet ole riittäviä tai mahdollisia

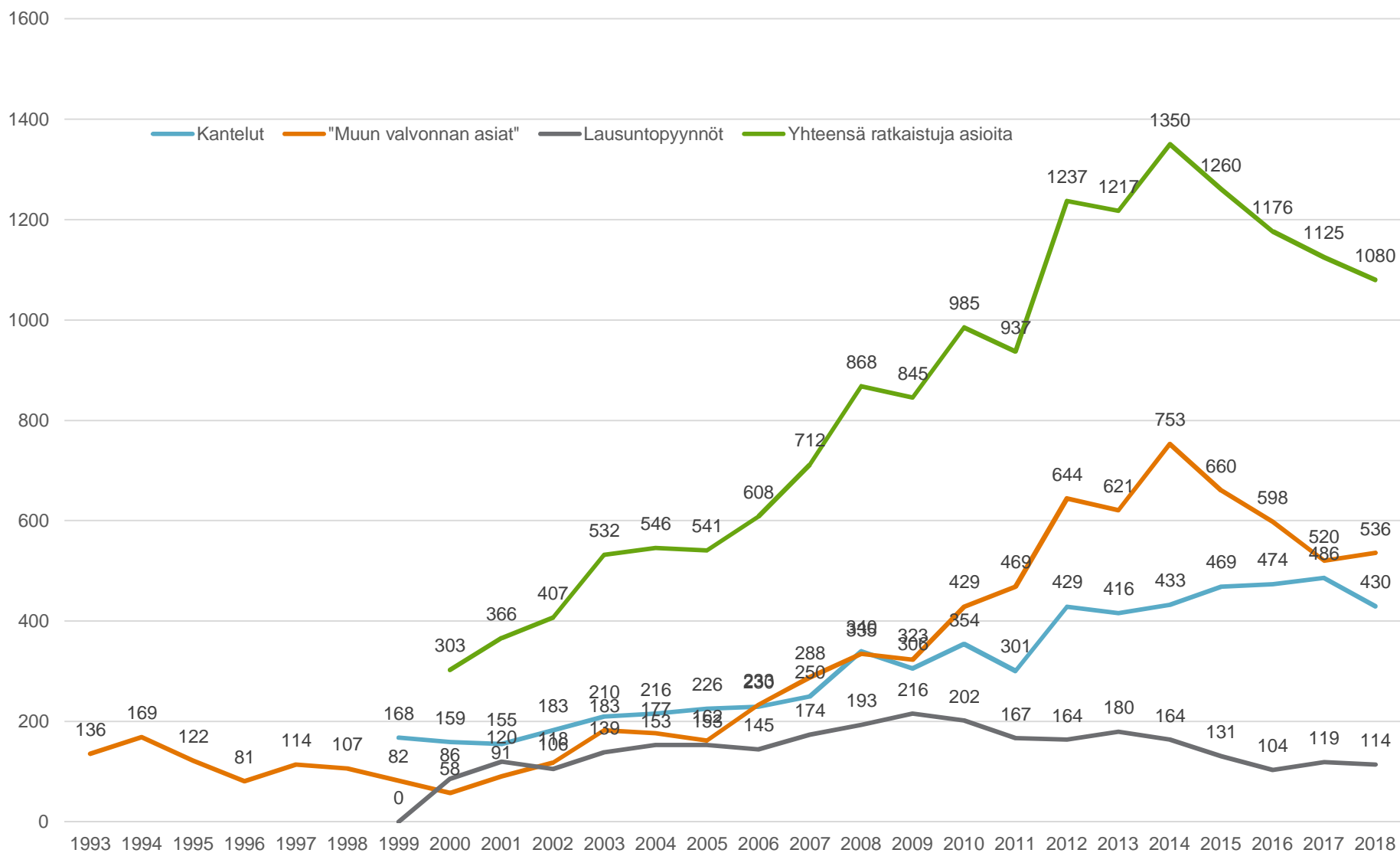
Tietojen antaminen (laki Valvirasta 6 §)

- Valtion ja kunnan viranomainen sekä muu julkisoikeudellinen yhteisö, Kansaneläkelaitos, Eläketurvakeskus, potilasvahinkolautakunta, eläkesäätiö ja muu eläkelaitos, vakuutuslaitos, huoltotoimintaa tai sairaanhoitotoimintaa harjoittava yhteisö tai laitos, yksityisten sosiaalipalvelujen tuottaja sekä apteekki ovat velvollisia pyynnöstä antamaan maksutta virastolle 2 §:ssä tarkoitettujen tehtävien suorittamiseksi välttämättömät tiedot ja selvitykset sen estämättä, mitä salassapitovelvollisuudesta säädetään.
(1 mom.)
- Edellä 1 momentissa tarkoitettulla viranomaisella, yhteisöllä ja laitoksella sekä apteekilla on salassapitosäännösten estämättä oikeus ilman viraston pyyntöäkin ilmoittaa sille seikasta, joka voi vaarantaa asiakas- tai potilasturvallisuutta...
(2 mom.)

Onnistunut omavalvonta

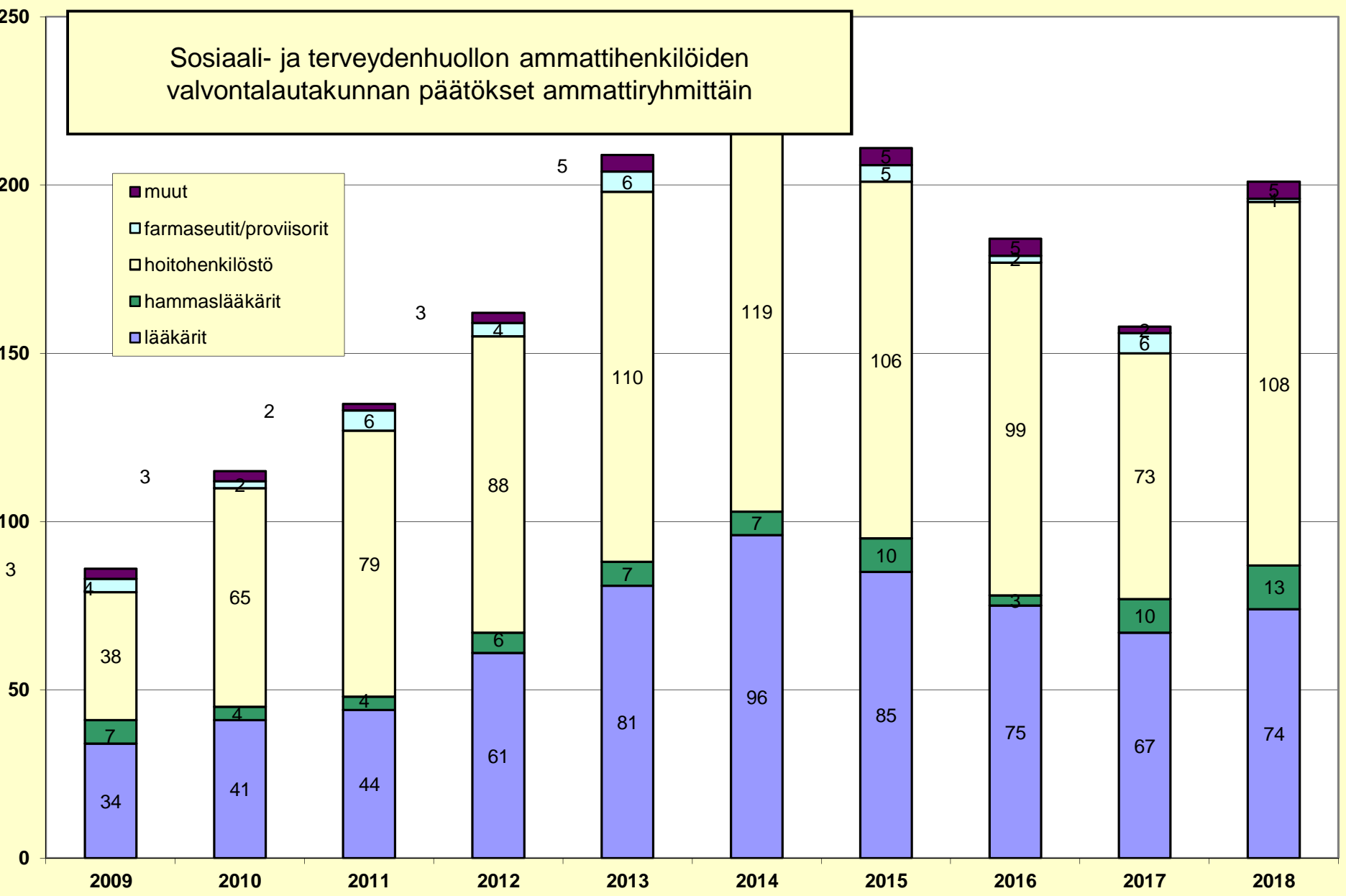
- Käräjäoikeus tuomitsi sairaanhoitajan varkaudesta ja huumausainerikoksesta yhteiseen rangaistukseen (lääkevarkaus työpaikalla)
- Ammattitoiminnassa tehty rikos, merkintä Terhikkiin
- Työnantajan selvitys:
 - Tietoinen tuomiosta
 - Toistaiseksi voimassa oleva työsuhde
 - Sh toiminut useita vuosia täysin moitteettomasti
 - Ohjasi hoitoon ja rajasi sh:n tehtäviä
- Potilasturvallisuus varmistettu omavalvonnan keinoin
- Ei tarvetta Valviran toimenpiteisiin, työnantajaa ohjeistettu ottamaan herkästi yhteyttä, jos potilasturvallisuutta ei voida varmistaa ta:n keinoin

Ratkaistut terveydenhuollon valvonta-asiat

Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunnan päätökset ammattiryhmittäin

- muut
- farmaseutit/proviisorit
- hoitohenkilöstö
- hammaslääkärit
- lääkärit

Kiitos!

Lisätietoja: www.valvira.fi/terveydenhuolto

Valvira
Sosiaali- ja terveysalan
lupa- ja valvontavirasto